

Сумський державний педагогічний університет
імені А.С.Макаренка

НН інститут фізичної культури

Кафедра терапії та реабілітації

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор НН інституту фізичної
культури _____ М. О. Лянной
«...» _____ 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Основи фізичної терапії»

Галузі знань _____ 22 Охорона здоров'я _____

Спеціальність _____ 227 Фізична терапія, ерготерапія _____

Освітня програма _____ Фізична терапія _____

Мова навчання: _____ українська _____

Погоджено _____ науково-методичною
комісією

НН інституту фізичної культури
«31» серпня 2023 року

Голова: Мороз Л. В., к. пед. н., доцент

Суми – 2023

Розробники:

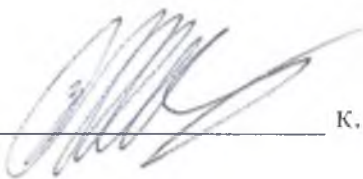
1. Бугасенко Тетяна Вікторівна, к. пед. н., доцент кафедри терапії та реабілітації

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри терапії та реабілітації

Протокол № 1 від «31» серпня 2023 року

Завідувач кафедри _____ к. фіз. вих., доцент О. М. Звіряка

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання (нормативний)	денна форма навчання (скорочений)
Кількість кредитів – 5	Освітній ступінь: Бакалавр	Обов’язкова	
		Рік підготовки:	
		1	1
Семестр			
2-й		2-й	
Лекції			
34 год.			
Практичні, семінарські			
34 год.		38	
Лабораторні			
-		-	
Самостійна робота			
80 год.		89 год.	
Консультації:			
2 год.		4 год.	
Загальна кількість годин – 150			Вид контролю: залік

1. Мета вивчення навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни є: ознайомлення студентів з поняттям фізичної терапії, її метою, принципами, періодами; формування професійних компетенцій фізичного терапевта та уявлення щодо реабілітаційного обстеження, оцінювання, діагностування, прогнозування, складання реабілітаційної програми, проведення реабілітаційного втручання.

Передумови для вивчення дисципліни. Навчальна дисципліна «Основи фізичної терапії» ґрунтується на вивченні студентами навчальних дисциплін: «Анатомія людини», «Основи практичної діяльності у фізичній терапії, ерготерапії» (вступ до спеціальності), «Методика та техніка класичного масажу», «Спеціальна педагогіка», «Теорія і методика фізичної культури».

Результати навчання за дисципліною.

Програмними результатами навчання повинні бути:

- знання поняття реабілітація, його відмінності від поняття абілітація;
- знання будови системи реабілітації в Україні;
- знання короткої історії розвитку фізичної терапії;
- знання змісту основних понять, що застосовуються у сфері фізичної терапії;
- знання завдань і обов'язків фізичного терапевта; кваліфікаційних вимог до посади фізичного терапевта;
- знання особливостей і відмінностей у системах підготовки фахівців фізичної терапії за кордоном;
- знання основ нормативно-правової бази у фізичній терапії;
- знання змісту сфер діяльності фізичного терапевта/фахівця фізичної реабілітації;
- знання засобів фізичної терапії, їх змісту, класифікації, загальних показань і протипоказань до застосування;
- знання концепцій реабілітаційного обстеження пацієнта та оцінки його функціонального стану;

- знання механізмів складання реабілітаційного діагнозу та визначення реабілітаційного прогнозу;
- знання специфіки складання реабілітаційних програм та ведення документації;
- знання особливостей забезпечення міждисциплінарного підходу у процесі реабілітації пацієнта;
- знання особливостей спілкування з пацієнтом у процесі фізичної терапії, механізмів регулювання стосунків та їх конфіденційності;
- знання Етичного кодексу фізичного терапевта (прав, обов'язків та відповідальності);
- знання методологічних та практичних засад застосування Міжнародної класифікації функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я (МКФ) та Міжнародної класифікації хвороб (МКХ);
- знання методів обстеження, оцінювання та контролю у фізичній терапії.

вміти:

- здійснювати заходи фізичної терапії для ліквідації або компенсації рухових порушень та активності;
- застосовувати різні види терапевтичних вправ в залежності від цілей фізичної терапії;
- підбирати та застосовувати засоби фізичної терапії в залежності від рухового режиму та етапу;
- здійснювати контроль ефективності реабілітаційного втручання;
- пояснювати пацієнтам, клієнтам, родинам, членам міждисциплінарної команди, іншим медичним працівникам потребу у заходах фізичної терапії, принципи їх використання і зв'язок з охороною здоров'я;
- допомагати пацієнту/клієнту зрозуміти власні потреби, обговорювати та пояснювати зміст і необхідність виконання програми фізичної терапії;

- ефективно реалізовувати програму фізичної терапії;
- забезпечувати відповідність заходів фізичної терапії функціональним можливостям та потребам пацієнта/клієнта;
- вміти складати індивідуальну програму реабілітації та вести іншу документації, передбачену професійною діяльністю;
- адаптовувати свою поточну практичну діяльність до змінних умов;
- оцінювати результати виконання програм фізичної терапії, використовуючи відповідний інструментарій;
- знаходити шляхи постійного покращення якості послуг фізичної терапії.

Знання	ЗК 01. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. ЗК 02. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів). ЗК 03. Навички міжособистісної взаємодії. ЗК 04. Здатність працювати в команді. ЗК 05. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети. ЗК 11. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. ЗК 12. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.	Програмні результати навчання визначені ООП ІК. Здатність вирішувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, пов'язані з фізичною терапією та ерготерапією, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, із застосуванням
Уміння	ПР 01. Демонструвати готовність до зміцнення та збереження особистого та громадського здоров'я шляхом використання рухової активності людини та проведення роз'яснювальної роботи серед пацієнтів/клієнтів, членів їх родин, медичних фахівців, а також покращенню довкілля громади. ПР 06. Застосовувати методи й інструменти визначення та вимірювання структурних змін та порушених функцій організму, активності та участі, трактувати отриману інформацію. ПР 07. Трактувати інформацію про наявні у пацієнта/клієнта порушення за Міжнародною класифікацією	

	функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я (МКФ) та Міжнародною класифікацією функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я дітей та підлітків. ПР 08. Діяти згідно з нормативно-правовими вимогами та нормами професійної етики. ПР 09. Реалізувати індивідуальні програми фізичної терапії, ерготерапії. ПР 10. Здійснювати заходи фізичної терапії для ліквідації або компенсації рухових порушень та активності. ПР 11. Здійснювати заходи ерготерапії для ліквідації або компенсації функціональних та асоційованих з ними обмежень активності та участі в діяльності. ПР 12. Застосовувати сучасні науково-доказові дані у професійній діяльності. ПР 13. Обирати оптимальні форми, методи і прийоми, які б забезпечили шанобливе ставлення до пацієнта/клієнта, його безпеку/захист, комфорт та приватність. ПР 15. Вербально і невербально спілкуватися з особами та групами співрозмовників, різними за віком, рівнем освіти, соціальною і професійною приналежністю, психологічними та когнітивними якостями тощо, у мультидисциплінарній команді. ПР 16. Проводити інструктаж та навчання клієнтів, членів їх родин, колег і невеликих груп. ПР 17. Оцінювати результати виконання програм фізичної терапії та ерготерапії, використовуючи відповідний інструментарій, та за потреби, модифіковувати поточну діяльність.	положень, теорій та методів медико-біологічних, соціальних, психолого-педагогічних наук. Вказані програмні результати досягаються за допомогою використання комбінації наступних методів: словесний метод та метод наочності на лекційних заняттях, практичний метод на практичних заняттях та науково-дослідницькі методи під час самостійної роботи. Для оцінки сформованості даного результату навчання використовуються: усне опитування, практичні завдання; для контролю
--	---	---

	ПР 18. Оцінювати себе критично, засвоювати нову фахову інформацію, поглиблювати знання за допомогою самоосвіти, оцінювати й представляти власний досвід, аналізувати й застосовувати досвід колег.	самостійної роботи – підготовка презентацій, усне опитування.
Комунікація:	СК 07. Здатність допомогти пацієнту/клієнту зрозуміти власні потреби, обговорювати та пояснювати зміст і необхідність виконання програми фізичної терапії та ерготерапії.	

4. Критерії оцінювання результатів навчання

Кількість балів	Критерії оцінювання навчальних досягнень студента
90 – 100	Оцінка «відмінно». Студент володіє достатньо високим обсягом матеріалу з предмету, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходити та опрацьовувати необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для обґрунтування дій у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили.
82 – 89	Оцінка «добре». Студент вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких не значна.
74 – 81	Оцінка «добре». Студент вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок.
64 – 73	Оцінка «задовільно». Студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих.
60 – 63	Оцінка «задовільно». Студент володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні.
35 – 59	Оцінка «незадовільно». Студент володіє матеріалом на

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A	відмінно
82 – 89	B	добре
74 – 81	C	
64 – 73	D	задовільно
60 – 63	E	
35 – 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 – 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

5. Засоби діагностики результатів навчання

Вивчення предмету завершується *заліком*. У процесі вивчення для оцінювання результатів навчання використовуються – усні опитування, практичні завдання, тести; для контролю самостійної роботи – підготовка презентацій виконаних завдань, виконання письмових завдань і досліджень, усне опитування, а також інші види індивідуальних та групових завдань тощо.

6. Програма навчальної дисципліни

6.1. Інформаційний зміст навчальної дисципліни

РОЗДІЛ 1. Загальні основи фізичної терапії. Терапевтичні вправи.

Тема 1.1. Вступ до фізичної терапії.

Коротка історія розвитку фізичної терапії. Основні поняття дисципліни. Завдання та обов'язки фізичного терапевта. Кваліфікаційні вимоги.

Тема 1.2. Підготовка фахівців з фізичної терапії в Україні та за кордоном.

Роль Української Асоціації фізичної терапії у розвитку професії «фізичний терапевт» в Україні. Підготовка фахівців з фізичної терапії за кордоном. Вимоги до підготовки фізичних терапевтів в Україні.

Тема 1.3. Нормативно-правова база у фізичній терапії.

Нормативно-правовий фундамент розвитку сучасної системи реабілітації в Україні. Закон України «Про реабілітацію у сфері охорони здоров'я».

Тема 1.4. Сучасна система реабілітації України.

Поняття про реабілітацію. Система реабілітації.

Тема 1.5. Реабілітація у сфері охорони здоров'я.

Підстави для початку реабілітації. Реабілітаційні періоди. Надання реабілітаційної допомоги на різних рівнях медичної допомоги.

Тема 1.6. Сфера діяльності фізичного терапевта / фахівця фізичної реабілітації.

Зміст клінічної діяльності фізичного терапевта. Позаклінічна діяльність фізичного терапевта. Характеристика чинників, що розкривають практичну клінічну діяльність фізичного терапевта.

Тема 1.7. Терапевтичні вправи як основний засіб втручання у фізичній терапії.

Терапевтичні вправи: основні поняття. Лікувальна дія терапевтичних вправ. Показання та протипоказання до застосування терапевтичних вправ. Класифікація терапевтичних вправ. Дозування терапевтичних вправ і навантаження. Особливості методики проведення занять.

РОЗДІЛ 2. ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ ДІАГНОСТИКИ, ПЛАНУВАННЯ, ВТРУЧАННЯ ТА КОНТРОЛЮ У ФІЗИЧНІЙ ТЕРАПІЇ.**Тема 2.1. Міжнародна класифікація функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я (МКФ).**

Потреба в МКФ та її цілі. Інтегрована біопсихосоціальна модель функціонування та обмеження життєдіяльності. Структура МКФ.

Тема 2.2. Міждисциплінарний підхід у наданні реабілітаційних послуг на основі МКФ.

Поняття міждисциплінарна команда. Мета роботи реабілітаційної команди. Складові діяльності фізичного терапевта.

2.3. Складання реабілітаційного діагнозу. Реабілітаційний прогноз.

Поняття діагностики і діагнозу. Визначення реабілітаційного потенціалу та прогнозу.

2.4. Реабілітаційне обстеження.

Поняття реабілітаційного обстеження. Концепція обстеження. Оцінка функціонального класу пацієнта.

Тема 2.5. Загальні вимоги до складання програми фізичної терапії.

Типові помилки, що допускаються при складанні програми фізичної терапії. Планування процесу фізичної терапії на основі системного підходу. Планування програми фізичної терапії.

Тема 2.6. Оцінка ефективності втручання у фізичній терапії.

Поняття про контроль. Види, методи та засоби оцінки/контролю втручання у фізичній терапії.

6.2. Структура та обсяг навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	Денна форма НТН						Денна форма СТН					
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
		Лекції	Практ.	Лабор.	Конс.	Самост.р		Лекції	Практ.	Лабор.	Конс.	Самост. робота
РОЗДІЛ 1. Загальні основи фізичної терапії. Терапевтичні вправи.												
Тема 1.1. Вступ до фізичної терапії. Коротка історія розвитку фізичної терапії. Основні поняття дисципліни. Завдання та обов'язки фізичного терапевта. Кваліфікаційні вимоги.	9	2	2			5	9	2	2			5
Тема 1.2. Підготовка фахівців з фізичної терапії в Україні та за кордоном. Роль Української Асоціації фізичної терапії у розвитку професії «фізичний терапевт» в Україні. Підготовка фахівців з	9	2	2			5	9	2	2			5

фізичної терапії за кордоном. Вимоги до підготовки фізичних терапевтів в Україні.												
Тема 1.3. Нормативно-правова база у фізичній терапії. Нормативно-правовий фундамент розвитку сучасної системи реабілітації в Україні. Закон України «Про реабілітацію у сфері охорони здоров'я».	9	2	2			5	9	2	2			5
Тема 1.4. Сучасна система реабілітації України. Поняття про реабілітацію. Система реабілітації.	9	2	2			5	9	2	2			5
Тема 1.5. Реабілітація у сфері охорони здоров'я. Підстави для початку реабілітації. Реабілітаційні періоди. Надання реабілітаційної допомоги на різних рівнях медичної допомоги.	9	2	2			5	9	2	2			5
Тема 1.6. Сфера діяльності фізичного терапевта / фахівця фізичної реабілітації. Зміст клінічної діяльності фізичного терапевта. Позаклінічна діяльність фізичного терапевта. Характеристика чинників, що розкривають практичну клінічну діяльність фізичного терапевта.	9	2	2			5	9	2	2			5
Тема 1.7. Терапевтичні вправи як основний засіб втручання у фізичній терапії. Терапевтичні вправи: основні поняття. Лікувальна дія терапевтичних вправ. Показання та протипоказання до застосування терапевтичних вправ. Класифікація терапевтичних вправ. Дозування терапевтичних вправ і навантаження. Особливості методики проведення занять.	9	2	2			5	9	2	2			5

Тема 1.8. Фізіотерапія як додатковий засіб втручання у фізичній терапії. Мета та загальні протипоказання до застосування фізичних методів лікування. Механізми дії на організм засобів фізіотерапії. Класифікація фізичних лікувальних чинників. Основні методики фізіотерапії. Сумісність різних фізіотерапевтичних процедур.	9	2	2			5	9	2	2			5
Тема 1.9. Характеристика преформованих фізичних методів лікування. Характеристика основних методів електролікування. Світлолікування як метод апаратної фізіотерапії.	9	2	2			5	9	2	2			5
Тема 1.10. Природні фізичні чинники лікування Спеціальні види кліматотерапії. Основи застосування водолікування. Пелоїдотерапія (застосування лікувальних грязей).	9	2	2			5	9	2	2			5
РОЗДІЛ 2. Основні принципи діагностики, планування, втручання та контролю у фізичній терапії												
Тема 2.1. Міжнародна класифікація функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я (МКФ). Потреба в МКФ та її цілі. Інтегрована біопсихосоціальна модель функціонування та обмеження життєдіяльності.	10	2	2			6	16	2	4			10
Тема 2.2. Міждисциплінарний підхід у наданні реабілітаційних послуг на основі МКФ. Поняття міждисциплінарна команда. Мета роботи реабілітаційної команди. Складові діяльності	8	2	2			4	8	2	2			4

фізичного терапевта.												
Тема 2.3. Складання реабілітаційного діагнозу. Реабілітаційний прогноз. Поняття діагностики і діагнозу. Визначення реабілітаційного потенціалу та прогнозу.	8	2	2			4	8	2	2			4
Тема 2.4. Реабілітаційне обстеження. Поняття реабілітаційного обстеження. Концепція обстеження. Оцінка функціонального класу пацієнта.	8	2	2			4	8	2	2			4
Тема 2.5. Загальні вимоги до складання програми фізичної терапії. Типові помилки, що допускаються при складанні програми фізичної терапії. Планування програми фізичної терапії на основі системного підходу.	8	2	2			4	8	2	2			4
Тема 2.6. Оцінка ефективності втручання у фізичній терапії. Поняття про контроль. Види, методи та засоби оцінки/контролю втручання у фізичній терапії.	8	2	2			4	8	2	2			4
Тема 2.7. Практична діяльність фізичного терапевта, заснована на доказах. Ієрархія доказів. Сім кроків практичної діяльності, заснованої на доказах.	10	2	2		2	4	16	2	2		2	9
Усього:	150	34	34		2	80		34	38		4	89

Теми практичних (семінарських) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма Нормативний	Денна форма Скорочений
РОЗДІЛ 1. Загальні основи фізичної терапії. Терапевтичні вправи.			
1	Тема 1.1. Вступ до фізичної терапії.	2	2
2	Тема 1.2. Підготовка фахівців з фізичної терапії в Україні та за кордоном.	2	2
3	Тема 1.3. Нормативно-правова база у фізичній терапії.	2	2
4	Тема 1.4. Сучасна система реабілітації України.	2	2
5	Тема 1.5. Реабілітація у сфері охорони здоров'я.	2	2
6	Тема 1.6. Сфера діяльності фізичного терапевта / фахівця фізичної реабілітації.	2	2
7	Тема 1.7. Терапевтичні вправи як основний засіб фізичної терапії.	2	2
8	Тема 1.8. Фізіотерапія як додатковий засіб втручання у фізичній терапії.	2	2
9	Тема 1.9. Характеристика преформованих фізичних методів лікування.	2	2
10	Тема 1.10. Природні фізичні чинники лікування	2	2
РОЗДІЛ 2. Основні принципи діагностики, планування, втручання та контролю у фізичній терапії			
11	Тема 2.1. Міжнародна класифікація функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я (МКФ).	2	4
12	Тема 2.2. Міждисциплінарний підхід у наданні реабілітаційних послуг на основі МКФ.	2	2
13	2.3. Складання реабілітаційного діагнозу. Реабілітаційний прогноз.	2	2
14	2.4. Реабілітаційне обстеження.	2	2
15	Тема 2.5. Загальні вимоги до складання програми фізичної терапії.	2	2
16	Тема 2.6. Оцінка ефективності втручання у фізичній терапії.	2	2
17	Тема 2.7. Практична діяльність фізичного терапевта, заснована на доказах.	2	4
	Разом	34	38

Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма нормативний	Денна форма скорочений
РОЗДІЛ 1. Загальні основи фізичної терапії. Терапевтичні вправи.			
1	Професійна реалізація випускника спеціальності «227 Фізична терапія, ерготерапія». Завдання і обов'язки фізичного терапевта. Кваліфікаційні вимоги до посади фізичного терапевта.	5	5
2	Світова конфедерація фізичної терапії: структура, функції, завдання. Ключові аспекти документу – Концепції Європейської фізіотерапії. Підготовка фахівців із фізичної терапії у Польщі. Особливості фахової підготовки фахівців з фізичної терапії у Канаді. Основні вимоги до фахової підготовки фахівців із фізичної терапії у Болгарії. Особливості фахової підготовки фахівців з фізичної терапії у Португалії. Підготовка фахівців з фізичної терапії у Великій Британії. Зміст професійної підготовки фахівців з фізичної терапії в університетах країн СНД: порівняльний аналіз.	5	5
3	Основні завдання законодавства України з питань реабілітації осіб з інвалідністю. Повноваження органів виконавчої влади у сфері реабілітації осіб з інвалідністю. Фінансове та інформаційне забезпечення системи реабілітації осіб з інвалідністю, дітей з інвалідністю.	5	5
4	Фізіотерапія. Класифікація лікувальних фізичних чинників. Природні чинники оздоровлення. Кліматотерапія. Преформовані фізичні лікувальні чинники. Водолікувальні чинники (гідротерапія, бальнеотерапія). Теплолікувальні чинники (пелоїди, глина, пісок, парафін, озокерит).	5	5

5	Кінезіологія як наука про рух людини. Гідрокінезіотерапія як метод фізичної терапії. Властивості суглобового руху: будова суглоба; форми і види суглобів; види руху в суглобах, кінематичні ланцюги; рух суглобових поверхонь, суглобові осі.	5	5
6	М'язова активність та сила: м'язова сила; методи вимірювання м'язової сили; функціональна термінологія м'язової активності (агоністи, антагоністи, синергісти; типи м'язового напруження).	5	5
7	Поняття про техніку фізичних вправ та їх характеристика.	5	5
8	Показання до застосування фізіотерапії при захворюваннях різних органів і систем	5	5
9	Вібротерапія. Інгаляційна терапія. Баротерапія. Показання до їх застосування.	5	5
10	Характеристика інших природних засобів лікування та показання до їх застосування.	5	5
РОЗДІЛ 2. Основні принципи діагностики, планування, втручання та контролю у фізичній терапії			
11	Особливості застосування міжнародної класифікації функціонування в амбулаторній та стаціонарній медичній реабілітації.	6	10
12	Види ведення медичних записів. Процедура ведення медичних записів. Формати ведення медичних записів. Вислуховування як елемент спілкування.	4	4
13	SMART формат як критерій ефективності постановки цілей у фізичній терапії. Лабораторні методи дослідження та їх значення для пацієнта у фізичній терапії. Функціональна проба Мартіне-Кушелевського. Проба Лебедева та інші.	4	4
14	Методи вимірювання м'язової сили Фізикальні методи вимірювання	4	4

	м'язової сили. Спеціальні методи вимірювання м'язової сили. Визначення і види гоніометрії. Принцип роботи гоніометру. Типи м'язового скорочення. Форми м'язової активності. Типи м'язового напруження.		
15	Українська Асоціація фізичної терапії як єдиний уповноважений представник професії «фізичний терапевт» в Україні.	4	4
16	Оцінка моторних і процесуальних навичок (AMPS). Оцінка навичок спілкування і взаємодії (ACIS). PRPP - Пізнання. Спогади. Планування. Реформування. WRI (Worker Role Interview). Інструмент для розуміння робочої ролі пацієнта. Інтерв'ю і шкала оцінки робочого оточення (OCAIRS). SF-36 (The Short Form) неспецифічна анкета-опитувальних оцінки якості життя.	4	4
17	Концепція Бобатів. Метод рефлекторної локомоції Войти. Метод Кабата. Сенсомоторна стимуляція. Спіральна динаміка. Метод Аффольтер. Базальна стимуляція.	4	9
	Разом:	80	89

8. Рекомендовані джерела інформації

Основні:

1. Kisner, Carolyn. Therapeutic exercise : foundations and techniques / CarolynKisner, Lynn Allen Colby. — 6th ed., 2016. – 1057 p.
2. Melinda Járomi Fundamental exercise therapy:theory and practice. Pécs, 2015. – 372 p.
3. Musculoskeletal Interventions: Techniques for Therapeutic Exercise / Barbara J. Hoo genboom, Michae l L. Voight William E. Prentice, 2014. - 1164p.
4. Вовканович А. С. Вступ до фізичної реабілітації : навч. посіб. / А. С. Вовканович. – Л. : ЛДУФК, 2013. – 186 с.

5. Герцик А.М. Фахівець з фізичної реабілітації, чи фізичний терапевт: національне та міжнародне тлумачення назв професій / А.М. Герцик // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. – 2010, № 10. – С. 21-24.

6. Григус І. М. Основи фізичної терапії: навчальний посібник / І. М. Григус, О. Б. Нагорна. – Одеса : Олді+, 2022. – С. 6-12.

7. Довідник кваліфікаційних характеристик професій працівників. Випуск 78 “Охорона здоров’я”, затверджений наказом Міністерства охорони здоров’я України 29.03.2002 № 117 (із змінами) [оновлено 2018 Груд 29]. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/rada/show/va117282-02>.

8. Забезпечення технічними та іншими засобами реабілітації [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.msp.gov.ua/content/zabezpechennya-tehnichnimi-ta-nshimizasobami-reabilitacii-specavtotransportom.html>.

9. Закон України «Про державні соціальні стандарти і державні соціальні гарантії». – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2017-14#Text>

10. Закон України «Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні». – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/875-12#Text>

11. Закон України «Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні». – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2961-15#Text>

12. Закон України «Про соціальні послуги» <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19#Text>

13. Законі України «Про реабілітацію у сфері охорони здоров’я». – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1053-20#Text>

14. Конституція України. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>

15. Кравчук Л. С. Фізична терапія, ерготерапія: тлумачення професійної діяльності / Л. С. Кравчук // Збірник наукових праць

Хмельницького інституту соціальних технологій Університету «Україна». – 2017. – № 13. – С. 37-40.

16. Лянной Ю. О. Професійна підготовка майбутніх магістрів з фізичної реабілітації у вищих навчальних закладах: теоретико-методичний аспект : монографія. – 2016. – 566 с.

17. Мартинюк В. Ю. Міжнародна класифікація функціонування як дороговказ впровадження концепції соціальної педіатрії / В. Ю. Мартинюк, О. В. Назар // Современная педиатрия. – 2015. – № 3 (67). – С. 100–103.

18. Наказ МОН України від 19.12.2018р. №1419 Про затвердження стандарту вищої освіти за спеціальністю 227 “Фізична терапія, ерготерапія” для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.
<https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishchaosvita/zatverdzeni%20standarty/12/21/227-fizichna-terapiya-ergoterapiya-bakalavr.pdf>

19. Основи реабілітації, фізичної терапії, ерготерапії : підручник / Л. О. Вакуленко [та ін.] ; за заг. ред. Л. О. Вакуленко, В. В. Клапчука. – Тернопіль : Укрмедкн.: ТДМУ, 2018. - 371 с.

20. Порядок реалізації програми державних гарантій медичного обслуговування населення у 2023 році. – Режим доступу: <https://moz.gov.ua/article/news/urjad-uhvaliv-programu-medichnih-garantij-na-2023-rik>

21. Стандарт вищої освіти за спеціальністю 227 “Фізична терапія, ерготерапія” для першого (бакалаврського) рівня освіти, затверджений наказом Міністерства освіти і науки України від 19.12.2018. [оновлено: 2018 Груд 29]. URL.: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-standartu-vishoyi-osviti-za-specialnistyu-227-fizichna-terapiya-ergoterapiya-dlya-pershogo-bakalavrskogo-rivnya-vishoyi-osviti>

22. Суворова Я. В. Структура та зміст професійної компетентності майбутнього фахівця з фізичної терапії / Я. В. Суворова // Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. – 2016. – Вип. 62. – С. 194-198. – Серія : Педагогічні науки та реалії.

23. Швесткова Ольга. Фізична терапія : підручник / О. Швесткова, Сладкова Петра та кол. – Київ, Чеський центр у Києві, 2019. – 272 с.

Додаткові:

1. Базильчук О. Концепція професійної підготовки майбутніх фахівців із фізичної терапії, ерготерапії до роботи з відновлення здоров'я спортсменів / О. Базильчук, Л. Сущенко // Педагогічні науки : теорія, історія, інноваційні технології. – 2018. – № 1 (75). – С. 162-173.

2. Бісмак О. В. Клінічна діяльність фахівців з фізичної реабілітації в Україні : проблеми та перспективи / О. В. Бісмак // Освітологічний дискурс. – 2016. – №. 3 (15). – С. 163-174.

3. Герцик А. Створення програм фізичної реабілітації/терапії при порушеннях опорно-рухового апарату / А. Герцик // Слобожанський науково-спортивний вісник. – 2016. – № 1 (23). – С. 32-44.

4. Герцик А. М. Організаційно-методичні аспекти підготовки бакалаврів фізичної реабілітації в Канаді: автореф. дис... канд. наук з фіз. виховання і спорту: 24.00.03 / А. М. Герцик; Нац. ун-т фіз. виховання і спорту України. – К., 2006. – 21 с.

5. Дмітрієва Н. Сучасні педагогічні технології у професійній підготовці фахівців з фізичної терапії та ерготерапії / Н. Дмітрієва, Ю. Копочинська // Вісник Прикарпатського університету. Фізична культура. – 2019. – Вип. 32. – С. 64-69.

6. Кашуба В.О., Попадюха Ю.А. Біомеханіка просторової організації тіла людини: сучасні методи та засоби діагностики і відновлення. Монографія, Центр учбової літератури, 2018. – 768 с.

7. Кобелєв С. Ю. Перспективи розвитку фізичної терапії у системі охорони здоров'я України / С. Ю. Кобелєв // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. – 2011. – № 5. – С. 39-41.

8. Кобелєв С.Ю. Перспектива розвитку фізичної терапії у системі охорони здоров'я України / С.Ю. Кобелєв // Педагогіка, психологія та

медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. – 2011. – № 5. – С. 39-42.

9. Мордвінова І. Підготовка студентів спеціальності «Фізична терапія» та «Ерготерапія» у країнах Європи / І. Мордвінова, А. Ольховик // Педагогічні науки : теорія, історія, інноваційні технології. – 2018. – № 1 (75). – С. 152-161.

10. Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні Закон України [Електронний ресурс] // Київ. – 1991. – Режим доступу до ресурсу: <https://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=875-12>

11. Стандарт вищої освіти України: третій (освітньо-науковий рівень) доктор філософії, галузь знань 22 «Охорона здоров'я», спеціальність 227 «Фізична терапія, ерготерапія [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://aphd.ua/zatverdzeni-standarty-vyshcho-osvity-stanom-na13072019/>.

12. Фастівець А. Професійна підготовка майбутніх фахівців з фізичної реабілітації у вітчизняній і зарубіжній педагогіці / А. Фастівець // Педагогічні науки. – 2016. – №66–67. – С. 77–82.

13. Фастівець А. Формування загальних компетентностей фахівця фізичної терапії та ерготерапії / А. Фастівець // Технології здоров'язбереження в загальноосвітніх та вищих навчальних закладах України: проблеми та перспективи : мат-ли Всеукр. студ. наук.-практ. конф. / за заг. ред. О. О. Момот, Ю. В. Зайцевої та ін. – Полтава : Видавець Шевченко Р. В., 2017. – С. 93-96.

14. Ціж Л. М. Актуальні проблеми забезпечення технічними засобами реабілітації осіб з інвалідністю в Україні / Л. М. Ціж. // Вісник Запорізького національного університету: Збірник наук. статей. – Фізичне виховання та спорт. – 2017. – №1. – С. 183–191.

**9. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення,
використання яких передбачає навчальна дисципліна
(за потребою)**

Навчальна програма з дисципліни. Робоча навчальна програма з дисципліни. Презентації, відеоролики, періодична і наукова література, доступ до бібліотечних і мережових джерел інформації, матеріал для тестування.